

suunniteltaessa. Edelleen oli tarkoitus järjestää vahtimestarien ja lähettien suorittamat asiakirjojen ulkokuljetukset siten, että heille jäisi enemmän aikaa omistautua yleisön palveluun. Kaupunginhallituksen asettama koulutustoimikunta oli suunnitellut v:n 1957 aikana pidettäväksi ko. asiaa koskevat vahtimestarien erikoiskurssit. Samaten oli kaupunginhallitus kertomusvuonna asettanut komitean (ks. s. 131), suunnittelemaan kaupungin tiedoitus- ja suhdetoiminnan järjestämistä. Aloitteessa mainittujen epäkohtien poistamiseksi oli kaupunginkanslian kirjaamoon joitakin vuosia sitten perustettu puhelinneuvonta. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. lausunnon riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (19. 9. 766 §, 19. 12. 1 061 §).

Kaupungin töiden suunnittelun edistäminen. Vt Voipio-Juvas ym. olivat tehneet aloitteen kustannusten säästämiseen tähtäävän yhteistoiminnan järjestämiseksi virastojen ja laitosten välille (ks. v:n 1953 kert. I osan s. 4). Käsitellessään ko. aloitetta kaupunginvaltuusto kehotti kaupunginhallitusta asettamaan komitean (ks. v:n 1954 kert. I osan s. 14 ja 137), jonka tuli selvittää, millä tavoin kaupungin töiden suorittamiseen saataisiin enemmän suunnitelmallisuutta ja järjestelmällisyyttä. Komitea oli saatuaan työnsä päätökseen jättänyt kaupunginhallitukselle mietintönsä 11. 7., jonka johdosta kaupunginvaltuusto päätti kehottaa kaupunginhallitusta asettamaan a) kaupungin töiden suunnittelua edistävän komitean mietinnön ponnassa V ehdotetun erityisen investointielimen, jonka tuli laatia pitkän tähtäimen sijoitusohjelma kulloinkin viideksi vuodeksi, b) ko. komitean mietinnön ponnassa I. C. 1) ehdotetun pysyväisluontoisen yhteistoimintaelimen ja c) ko. komitean mietinnön ponnassa I. E. 1) ehdotetun komitean sekä kehottaa kiinteistölautakuntaa, yleisten töiden lautakuntaa, satamalautakuntaa, teollisuuslaitosten lautakuntaa, liikennelaitoksen lautakuntaa sekä urheilu- ja retkeilylautakuntaa harkitsemaan ko. komitean mietinnön muissa ponsissa tehtyjä ehdotuksia ja tekemään niistä mahdollisesti johtuvia esityksiä kaupunginhallitukselle. Lisäksi kaupunginvaltuusto katsoi ko. komitean mietinnön (khn mtö n:o 4) riittäväksi selvitykseksi vt Nyberghin ym. kaupungin töiden tehostamista tarkoittavan aloitteen johdosta (8. 2. 107 §, ks. v:n 1953 kert. I. osan s. 73).

Komiteain toiminnan tarkkailu. Vt Juthas ym. ehdottivat 8. 2. tekemässään aloitteessa, että kaupunginhallitusta viipymättä kehoitettaisiin ryhtymään toimenpiteisiin luettelon laatimiseksi jo asetetuista komiteoista, johon vastaisuudessa lisättäisiin kaikki asetettavat komiteat. Luettelo olisi vuosittain tarkastettava ja jollei komitea ollut kahden vuoden aikana pystynyt esittämään sellaista työn tulosta, joka puolsi sen työn jatkamista, olisi komitea lakkautettava. Jos komitea harkinnan jälkeen kuitenkin osoittautuisi välttämättömäksi, olisi sitä täydennettävä tai sen kokoonpanoa muutettava. Kaupunginhallitus oli aloitteen johdosta ilmoittanut, että kaupunginkansliassa oli jo useita vuosia pidetty luetteloa kaikista komiteoista. Mainitun luettelon nojalla on kaupunginjohtajalla ja apulaiskaupunginjohtajilla mahdollisuus valvoa ja kiirehtiä komiteain työtä. Tämän tarkkailun tuloksena on tehty esityksiä komitean lopettamisesta, määrääjän asettamisesta komitean työn loppuun saattamiseksi tai sen työn kiirehtimiseksi. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä esitetyn riittäväksi selvitykseksi (8. 2. 144 §, 11. 4. 353 §).

Esikaupunkitoimikunnan uudelleen järjestämistä koskeva aloite. Vt Bruun ym. olivat v. 1955 (ks. s. 14) tekemässään aloitteessa ehdottaneet, että kaupunginhallituksen tehtäväksi annettaisiin tarkistaa v. 1946 (ks. s. 150) tekemänsä päätös, joka koski esikaupunkineuvottelukunnan asettamista. Kaupunginhallituksen tulisi tehdä kaupunginvaltuustolle ehdotus esikaupunkilautakunnan asettamisesta samojen periaatteiden mukaan kuin muutkin lautakunnat. Kaupunginhallitus oli asiaa harkittuaan ollut sitä mieltä, että olisi asianmukaista, jos esikaupunkineuvottelukunta, johon kuului 14 jäsentä, muodostettaisiin uudelleen, siten että kaupunginvaltuusto valitsisi jäsenet ko. elimeen. Kaupunginhallituksella ei myöskään ollut sitä vastaan, että ao. elin muodostettaisiin erityiseksi esikaupunkilautakunnaksi, joka huolehtisi Esikaupunkien ja Kantakaupungin asutuksen olojen tasoittamisesta ja pohtisi Esikaupunkien liikenne-, koulu-, lastentarha- ym. ongelmien selvittämistä, siten että Esikaupunkien edut tulisivat huomioon otetuiksi. Kaupunginvaltuusto hylkäsi kaupunginhallituksen ehdotuksen esikaupunkilautakunnan perustamisesta (25. 1. 57 §).

2. Rahatointa koskevat asiat

Lainan ottaminen Suvilahden voimalaitoksen rakentamista varten. Päätettyään periaatteessa hyväksyä suunnitelman höyryvoimalaitoksen rakentamisesta Suvilahteen,

kaupunginvaltuusto oli velvoittanut kaupunginhallituksen ryhtymään toimenpiteisiin tarvittavien lainavarojen hankkimiseksi. Suomen Pankin kanssa oli käyty neuvotteluja kaupungin pääsemisestä osalliseksi Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin myöntämään lainaan. Mainittua lainaa varten oli Suomen Pankin annettava takaus siitä, että kaupunki puolestaan asettaa riittävät varat voimalaitoksen rakennussuunnitelman loppuun saattamista varten. Kaupunginvaltuusto päätti antaa Suomen Pankille seuraavan sitoumuksen:

Sen johdosta, että Kansainvälinen Jälleenrakennuspankki on periaatteessa myöntynyt antamaan Mortgage Bank of Finland Oy:lle n. 15 milj. USA:n dollarin suuruisen luoton eri valuutoissa suomalaisten voimalaitosten uudishankintojen rahoittamista varten, ja Mortgage Bank of Finland Oy:n ja Helsingin kaupungin kesken on sovittu siitä, että vm. pankki lainaa näistä varoista Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin suostumuksella ja sen hyväksymässä 26. 3. 1956 päivätyssä hankintaohjelmassa Helsingin kaupungille Suvilahden voima-aseman koneistojen uudishankintaa varten n. 2.6 milj. USA:n dollaria, Helsingin kaupunginvaltuusto ilmoittaa kokouksessaan 11. 4. päättäneensä, että kaupunginhallituksen käyttöön asetetaan tarvittavat varat ko. uudishankintojen edellyttämän kokonaisrakennusohjelman toteuttamista varten ja ilmoittaa Helsingin kaupunki tämän päätöksensä Suomen Pankille kaupunkia sitovana velvoituksena (11. 4. 367 §).

Suomen Pankki oli lainan välittämistä varten perustanut erityisen hypoteekkipankin, jonka nimi on Mortgage Bank of Finland Oy. Käytyjen neuvottelujen tuloksena kaupunginvaltuusto päätti ottaa em. rahalaitokselta enintään 2.6 milj. USA:n dollaria vastaavan lainan seuraavilla ehdoilla:

1) että lainasta suoritetaan sen 4 $\frac{3}{4}$ %:n koron lisäksi, minkä Mortgage Bank of Finland Oy. maksaa Kansainväliselle Jälleenrakennuspankille, vielä 0.3 %:n vuotuinen korko,

2) että lainasta maksetaan varauspalkkiona vuosittain 3/4 % kulloinkin nostamatta olevan lainan määrästä,

3) että lainan ensimmäisen erän nostamisen yhteydessä Mortgage Bank of Finland Oy:lle suoritetaan kertakaikkisena toimituspalkkiona 0.15 % lainan määrästä,

4) että kaikki lainasta suoritettavat maksut maksetaan niissä valuutoissa, jotka Mortgage Bank of Finland Oy. määrää sen mukaan kuin Kansainvälisen Jälleenrakennuspankin kanssa tehdyn lainasopimuksen sille asettamat maksuvelvollisuudet edellyttävät,

5) että laina kuoletetaan 20 v:ssä siten, että ensimmäinen kuoletuserä maksetaan 1. 6. 1959 ja viimeinen 1. 6. 1976,

6) että lainan vakuudeksi luovutetaan vähintään lainasummaa vastaava määrä Salmisaaren voimalaitoksen kiinteistöön ja irtaimistoon kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja ja

7) että laina käytetään Suvilahden voimalaitoksen rakennustöiden rahoittamista varten.

Kaupunginvaltuusto päätti samalla, että kaupungin omistamaan 20. kaupunginosan korttelissa n:o 786 olevaan tonttiin n:o 1 sekä sillä oleviin rakennuksiin ja niissä olevaan irtaimistoon saadaan ottaa kiinteistö- ja irtaimistokiinnitykset 3 milj. USA:n dollarin määrään saakka enintään 6 %:n vuotuisine korkoineen.

Kaupunginhallitus oikeutettiin sopimaan lainaehtojen yksityiskohdista. Päätös alistettiin sisäasiainministeriön vahvistettavaksi, joka vahvisti sen 27. 6. (30. 5. 537 §, 29. 8. 632 §). Myöhemmin kaupunginvaltuusto lainanantajan vaatimuksesta päätti muuttaa alkukappaleen 5) kohdan seuraavasti:

Kaupunginvaltuusto päätti ottaa Mortgage Bank of Finland Oy. -nimiseltä rahalaitokselta lainaksi eri valuutoissa varat, joiden varojen sopimuksen allekirjoituspäivänä ei arvioida ylittävän 2.6 milj. USA:n dollarin vasta-arvoa, seuraavin ehdoin:

5) että laina kuoletetaan 20 v:ssä siten, että ensimmäinen kuoletuserä maksetaan 15. 5. 1959 ja viimeinen 15. 5. 1976 — — — (29. 8. 683 §).

Merkittiin tiedoksi, että sisäasiainministeriö oli 27. 9. vahvistanut ko. muutosta koskevan päätöksen (24. 10. 831 §).

Lainan ottaminen laiturinosturien hankkimista varten. Suunniteltaessa määrärahan merkitsemistä kertomusvuoden talousarvioon laiturinosturien hankkimista varten, olivat eräät kotimaiset nosturitehtaat ilmoittaneet olevansa halukkaita antamaan kaupungille luottoa, jotta Helsingin sataman laiturinosturitarve lähivuosina voitaisiin tyydyttää yhtenäisen sarjahankinnan puitteissa, jolloin ko. laitteiden hinnat huomattavasti alenisivat. Kaupunginvaltuusto päätti ottaa laiturinosturien hankintaa varten 451.95 mmk:n lainan ehdoilla,

1) että laina sinä aikana, jolloin lainanantaja erikseen tehdyn sopimuksen mukaan toimittaa satamalaitokselle 20 laiturinosturia, on koroton ja että koko hankinnan tultua toimitetuksi jäljellä olevalle lainamäärälle suoritetaan 6 %:n vuotuinen korko,

2) että laina kuoletetaan viidessä 90.39 mmk:n suuruudessa maksuerässä, jotka suoritetaan siten, että I erä maksetaan tammikuussa 1957, II erä tammikuussa 1958, III erä tammikuussa 1959, IV erä neljän vuoden ja V erä viiden vuoden kuluttua lainasopimuksen allekirjoituspäivästä lukien, sekä

3) että laina sidotaan kotimarkkinatavarain yleisindeksin erikoisindeksiin »kotimaiset tavarat, teollisuustuotteet, ilman lvv.» käyttäen v:n 1956 maaliskuun indeksiä (1346) perusindeksinä.

Kaupunginhallitus oikeutettiin sopimaan lainaehtojen yksityiskohdista. Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti, että kertomusvuoden talousarvion Lainavarat osaston lukuun Osoitukset lainavaroista nosturien ostoa varten merkitystä 480 mmk:n lainasta saatiin kertomusvuoden tilinpäätöksessä poistaa tarpeettomaksi käynyt 28.05 mmk:n suuruinen osa (30. 5. 527 §).

Valmistavan poikien ammattikoulutalon rakennuslainaa koskeva sisäasiainministeriön vahvistus merkittiin tiedoksi (25. 1. 39 §, v:n 1955 kert. I osan s. 16).

Omakotilainojen ottamista koskeva sisäasiainministeriön vahvistus merkittiin tiedoksi (8. 2. 95 §, v:n 1955 kert. I osan s. 16).

Asuntorakennustoiminnan tukemiseen myönnettävien lainojen koron ja muiden lainaehtojen vahvistaminen. Ko. tarkoitukseen myönnettyistä lainoista oli peritty Helsingin kolmen suurimman säästöpankin asuntotaloille myöntämien kiinnelainojen mukainen ylin antolainauskorko. Koska ko. pankit eivät myöhemmin enää olleet soveltaneet yhtäläistä korkoa, ei kaupunginhallituksen käsityksen mukaan ollut enää aihetta sitoa kaupungin ko. antolainauskorkoa siihen. Sen sijaan voitaisiin lainojen korko määrätä ko. rahalaitosten ottolainauksessa suorittaman koron mukaan, jolloin kaupunginhallituksen ratkaistavaksi jätettäisiin korkoprosentin tarkka määrääminen kulloinkin vallitsevien olosuhteiden mukaisesti. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v. 1953 (ks. s. 67) asuntorakennustoiminnan tukemiseen varastua määrärahasta myönnettävien lainojen korkoa ja muita lainaehtoja koskevan päätöksensä A-kappaleen 2) kohdan seuraavasti:

edellisessä kohdassa mainitun prosenttimäärän ylittävältä osalta lainasta on maksettava kaupunginhallituksen kulloinkin määräämä korko, joka ei saa olla alle 6 eikä yli 10 %.

Samalla kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä kaupunginhallituksen asuntorakennustoiminnan tukemiseen myönnettävien lainojen korosta v. 1955 (ks. s. 150) tekemän päätöksen, jonka mukaan sanotuista lainoista oli v:n 1955 loppupuolella peritty 8 %:n korko (8. 2. 120 §).

Saamatta jääneiden v:n 1955 talousarvioon merkittyjen lainavarojen poistaminen tilinpäätöksen yhteydessä. Kaupunginvaltuusto päätti, että v:n 1955 talousarvion osaston Lainavarat luvun Osoitukset lainavaroista tilille »Vastedes otettavasta lainasta osoitetaan» merkityistä lainavaroista saamatta jäänyt 50 mmk:n erä saatiin poistaa mainitun vuoden tilinpäätöksen yhteydessä (22. 2. 185 §).

Raaseporin tuberkuloosipiirin kuntainliitolle päätettiin myöntää 10.224 mmk:n laina Mjölbollstad sanatorium -nimisen parantolan henkilökunnan asuntolarakennushankkeen toteuttamista varten seuraavilla ehdoilla:

1) Lainan nostamisen edellytyksenä on, että sisäasiainministeriö hyväksyy asuntolarakennusten rakennuskustannukset otettavaksi valtionapusuunnitelmaan sekä että kaikki Raaseporin tuberkuloosipiirin kuntainliiton jäsenkunnat myöntävät niiden paikkaluvun mukaista osuutta vastaavan lainan.

2) Kuntainliitto on oikeutettu nostamaan lainasumman kahdessa erässä, siten että v:n 1957 aikana siitä saadaan nostaa puolet ja samoin v:n 1958 aikana puolet, eli kummallakin kerralla 5.112 mmk.

3) Laina-aika on viisi vuotta lopullisen lainasopimuksen allekirjoittamisesta lukien ja lainan pääomalle on suoritettava 8.5 %:n vuotuinen korko.

4) Lainaa ei sidota indeksiin (12. 12. 1 029 §).

Tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan Edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten merkityistä kaupunginvaltuuston käyttövaroista myönnettiin seuraavat lainat:

Helsingin Diakonissalaitokselle Pitäjänmäen lastenkodin Tallkullan osaston korjaustyötä varten 900 000 mk ilman korkoa, sillä ehdolla että kaupungin ja Helsingin Diako-

nissalaitoksen kesken 22. 6. 1950 (ks. s. 50) Pitäjänmäen lastenkodin Tallkullan osaston käyttämisestä tehdyn sopimuksen voimassaoloaikaa jatketaan kahdella vuodella ja että nyt myönnetty laina yhdessä aikaisemmin myönnetystä lainasta v:n 1957 alussa jäljellä olevan 478 800 mk:n kanssa kuoleetaan sopimuksen voimassaoloaikana yhtäsuurin vuotuismaksuin, ensimmäisen kerran v. 1957 (16. 5. 464 §).

Kenraali Mannerheimin Lastensuojeluliitolle Espoon kunnan Karvasbackan kylässä sijaitsevan kodinhoito-opiston yhteydessä toimivan lastenkodin uudisrakennuksen rakennuskustannuksia varten 21 milj. mk:n koroton laina, sillä ehdolla

että lainasta suoritetaan vuosittain kuoletuksena 500 000 mk, ensimmäisen kerran v. 1957,

että liitto sitoutuu pitämään rakennettavissa rakennuksissa turvattomien lasten lastenkotia sekä sijoittamaan siihen yksinomaan Helsingin kaupungin lastensuojelulautakunnan osoituksen mukaan hoidokkeja niin kauan kuin laina tai sen osa on takaisin maksumatta,

että hoidokkien hoitokorvaukset suoritetaan vuosimenojen mukaisesti ottaen huomioon tällöin kustannuksina myöskin lainan vuosittainen kuoleetus,

että uudisrakennuksen lopulliset rakennuspiirustukset, työselitykset ja kustannusarvio alistetaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi sekä

että edellä mainituista ehdoista tehtävä sopimus voidaan puolin tai toisin sanoa irti vuoden kuluttua irtisanomisesta (21. 11. 959 §).

Kodittomien Tuki -nimiselle yhdistykselle kodittomien naisten turvakotia varten 4 mmk, korko 3 % ja kuoleutusaika 10 vuotta, siten että lainamäärästä vuosittain kuoleutetaan 400 000 mk, ensimmäisen kerran v. 1957, sekä lisäksi sillä ehdolla että yhdistys luovuttaa kaupungille ensisijaisena käteispanntina omistamansa Asunto Oy. Katajanokankatu 4 -nimisen yhtiön osakkeet n:o 162—180 ja 412—430, jotka oikeuttavat huoneiston Katajanokankatu 4 B 29 hallintaan (21. 3. 294 §).

Lesches Äldlingshem -nimiselle säätiölle 7.2 mmk talon Huvilakatu 3 muuttamista varten vanhainkodiksi. Laina myönnettiin siten, että korko oli 3 % ja kuoleutusaika 20 vuotta sekä että lainamäärästä vuosittain kuoleutetaan 360 000 mk, sekä lisäksi sillä ehdolla että niin kauan kuin laina on maksumatta, vanhainkotiin saadaan ottaa vain Helsingissä henkikirjoitettuja henkilöitä sekä että säätiö luovuttaa kaupungille lainan vakuudeksi mainittuun kiinteistöön kaupunginhallituksen hyväksymällä etuoikeudella kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja lainasummaa vastaavan määrän (7. 11. 915 §, ks. s. 159).

Suomen Venäläiselle Evankeliselle Vanhainkotiyhdistykselle 500 000 mk Järvenpään kauppalassa sijaitsevan vanhainkodin kiinteistön kauppahinnan suorittamista varten. Lainan korko oli 3 % ja kuoleutusaika 20 v, siten että lainasta vuosittain oli kuoleutettava 25 000 mk, lisäksi se myönnettiin sillä ehdolla, että vähintään 75 % tarkoitetun vanhainkodin kalenterivuoden kokonaishoitopäiväkustannuksista tulee Helsingissä henkikirjoitettujen vanhusten hyväksi sekä että yhdistys luovuttaa kaupungille lainan vakuudeksi ostettavaan kiinteistöön kaupunginhallituksen hyväksymällä etuoikeudella kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja lainasummaa vastaavan määrän (24. 10. 859 §, ks. s. 159).

Helsingin Kuurojen Yhdistykselle 1.5 mmk huoltolaitoksen hankkimista varten. Lainan, jonka vuotuinen korko oli 3 % ja kuoleutusaika 10 v, myönnettiin siten, että lainasta oli vuosittain kuoleutettava 150 000 mk, ensimmäisen kerran v. 1957, sekä lisäksi sillä ehdolla, että yhdistys luovuttaa kaupungille ensisijaisena käteispanntina omistamansa Asunto-oy. Liisankatu 27 -nimisen yhtiön osakkeet n:o 851—988, jotka oikeuttavat huoneiston Liisankatu 27 A 8 hallintaan (30. 5. 520 §).

Helsingin Käsityönopettajaopiston säätiölle 24 mmk uuden koulurakennuksen kuuden harjoitusluokkahuoneen rakentamista varten. Lainan myönnettiin siten, että vuotuinen korko oli 6 % ja muuten seuraavilla ehdoilla:

1) Lainan on suoritettava takaisin 25 v:n maksuajalla yhtä suurin vuotuisin kuoleutusmaksuin siten, että ensimmäinen kuoleutuserä on kuitenkin suoritettava vasta v. 1957.

2) Lainan pääoma ja korko sidotaan viralliseen rakennuskustannusindeksiin kaupunginhallituksen tarkemmin määrättävällä tavalla.

3) Säätiö sitoutuu vuokraamaan kaupungille koulurakennuksen harjoituskoululuokat yhteensä n. 650 m² kiinteistölautakunnan hyväksymillä vuokraehdoilla.

4) Niin kauan kuin lainaa tai sen korkoa on maksumatta, kaupunki on oikeutettu

kuittaamaan saataviaan sitä vuokramaksua vastaan, minkä kaupunki tulee edellä tarkoitetuista harjoituskoululuokista suorittamaan.

5) Yhdistys sitoutuu pitämään koulurakennuksen, niin kauan kuin lainaa tai sen korkoa on maksamatta, kiinteistölautakunnan hyväksymästä arvosta palovakuutettuna.

6) Opiston käsityökoulun tulee ensisijaisesti palvella helsinkiläisten käsityötaidon kehittämistä (29. 8. 686 §).

Lisäksi kaupunginvaltuusto päätti siirtää v:n 1955 talousarvion ao. pääluokan lukuun Muut sijoitukset Helsingin Käsityöopettajaopiston säätiölle myönnettävää lainaa varten merkityn 35 mmk:n määrärahan kertomusvuonna käytettäväksi, koska koulurakennuksen piirustuksia oli muutettu ja valtion viranomaisten suorittama tarkastus ja hyväksyminen oli vienyt odotettua pidemmän ajan (8. 2. 136 §).

Yhteiskunnalliselle Korkeakoululle 2.5 mmk. Laina myönnettiin korottomana ja erääntyi se välittömästi maksettavaksi siinä tapauksessa, että Yhteiskunnallisen Korkeakoulun harjoittama korkeakoulutoiminta Helsingissä lopetetaan, jolloin lainamäärä erääntyessään maksettavaksi oli korotettava yhtä monella kymmenellä prosentilla kuin erääntymiskuukauden virallinen elinkustannusindeksi oli täysiä kymmeniä prosentteja korkeampi kuin lainan nostamista edeltäneen kuukauden indeksi lähimpään kymmenlukuun pyöristettynä (16. 5. 467 §).

Suomen Taiteilijaseuralle 5 mmk Oulunkylän Yhteiskoululta ostettujen rakennusten kunnostamista varten atelierihuoneistoiksi. Laina myönnettiin korottomana, kuoletusaika 20 v, vuosittaisen lyhennyksen ollessa 250 000 mk. Lisäksi yhdistyksen oli luovutettava lainan vakuudeksi alueen vuokraoikeuteen ja sillä oleviin rakennuksiin kaupunginhallituksen hyväksymällä etuoikeudella kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja (13. 6. 592 §, ks. s. 160 ja v:n 1955 kert. I osan s. 17).

Mellunkylän Kontio -nimiselle yhdistykselle 700 000 mk yhdistyksen urheilumajan juhlasaliosaston rakennustöiden loppuunsaattamista varten. Laina, jonka korko oli 8 %, myönnettiin lisäksi seuraavilla ehdoilla:

1) että mainitun juhlasaliosan rakennustyöt on saatettava loppuun 31. 8. mennessä,
2) että yhdistys sitoutuu vuokraamaan mainitun juhlasalin kaupungille kansakoulun käyttöön kiinteistölautakunnan hyväksymillä vuokraehdoilla,

3) että niin kauan kuin lainaa tai sen korkoa on maksamatta, kaupunki kuittaa saataviansa juhlasalin vuokrauksesta kulloinkin suoritettavalla vuokramaksulla samoin kuin sillä kuukausittain suoritettavalla 17 000 mk:n vuokramaksulla, minkä kaupunki suorittaa yhdistyksen kanssa 23. 8. 1955 urheilumajan aikaisemmin valmistuneista osista tehdyn vuokrasopimuksen perusteella (ks. v:n 1955 II osaa),

4) että yhdistys sitoutuu pidentämään vm. vuokrasopimuksen voimassaoloaikaa kiinteistölautakunnan hyväksymällä tavalla sekä

5) että yhdistys sitoutuu pitämään urheilumajan, niin kauan kuin lainaa tai sen korkoa on maksamatta, kiinteistölautakunnan hyväksymästä arvosta palovakuutettuna (30. 5. 521 §).

Tapanilan Erä -nimiselle yhdistykselle 10 mmk Bamsas RN:o 12²⁴⁰ -nimisestä tilasta vuokratulle n. 5 800 m²:n suuruiselle vuokra-alueelle Tapanilan kylässä rakennettavan urheilutalon rakennuskustannuksia varten. Laina, jonka vuotuinen korko oli 7 ½ % ja kuoletusaika 20 v, myönnettiin siten, että lainasta vuosittain, ensimmäisen kerran kertomusvuonna, kuoletetaan 500 000 mk sekä lisäksi sillä ehdolla, että yhdistys varaa kiinteistölautakunnan hyväksymillä ehdoilla (ks. II osaa) rakennuksesta nuorisotyölautakunnan käytettäväksi sen tarvitsemat huoneistotilat ja että yhdistys luovuttaa vakuudeksi alueen vuokraoikeuteen ja sillä oleviin rakennuksiin kaupunginhallituksen hyväksymällä etuoikeudella kiinnitettyjä haltijavelkakirjoja myönnettyä lainaa vastaan määrän (11. 4. 370 §, ks. s. 158).

Allergiatutkimussäätiölle myönnettävää lainaa varten kertomusvuoden talousarvion tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokan lukuun Muut sijoitukset merkitty 30 mmk:n määräraha päätettiin siirtää v. 1957 käytettäväksi. Samaten päätettiin kertomusvuonna käytettäväksi siirretty v:n 1955 talousarvion vastaavaan pääluokkaan kuuluvista kaupunginvaltuuston käytettäväksi edeltä arvaamattomia pääomamenoja varten merkityistä määrärahoista Allergiatutkimussäätiölle myönnetty 15 mmk:n määräraha siirtää v. 1957 käytettäväksi (8. 2. 137 §, 28. 11. 997 §).

Helsingin Poliisilaitoksen Kesäkotiyhdistykselle 3 mmk Lauttasaassa rakenteilla ole-

van kerhotalon valmistamiseksi. Lainaa varten oli kertomusvuoden talousarvion lukuun Muut sijoitukset merkitty vastaava määräraha ja myönnettiin se kaupunginhallituksen hyväksymää kiinnitysvakuutta vastaan, korko 3 % ja kuoletusaika 15 v, siten että lainamäärästä vuosittain, ensimmäisen kerran v. 1958, kuoletetaan 200 000 mk (8. 2. 105 §, ks. s. 158).

Oppikoulujen rakennuslainojen takaisin maksamisesta annettavia kaupungin takauksia ja tonttien luovutusehtoja koskevat määräykset. Kaupunginvaltuusto päätti muuttaa v.1950 (ks. s. 60, kunn. as. kok. s. 127) tekemänsä päätöksen 4) kohdan, joka koski oppikoulutonttien luovutusehtojen muuttamista. Vielä kaupunginvaltuusto päätti muuttaa Helsingissä rakennettavien oppikoulujen rakennuskustannusten rahoittamiseksi otettavien lainojen ja korkojen takaisin maksamisesta annettavaa kaupungin täytetakausta koskevan v. 1953 tehdyn (ks. s. 14) päätöksensä seuraavaksi:

Helsingin kaupunki sitoutuu omavelkaiseen täytetakaukseen Helsingissä rakennettavien oppikoulurakennusten rakennuskustannusten rahoittamiseksi otettavien lainojen ja niiden korkojen maksamisesta sillä edellytyksellä,

että taattavien lainojen tulee nauttia sellaista kiinnitysetuoikeutta, joka yhdessä maksamattoman kauppahinnan kiinnityksen, kauppaehtoihin liittyvän indeksiehdon vakuudeksi tarkoitettua kiinnitystä tällöin huomioon ottamatta, sekä kulloinkin täyttämättä olevan rakennusvelvollisuuden vakuudeksi annetun sitoumuksen kiinnitysten kanssa nousee enintään 90 %:iin kaupunginvaltuuston hyväksymistä koulukiinteistön hankintakustannuksista tontteineen ja rakennuksineen sekä kiinteine kalusteineen, mutta kouluirtaimistoa huomioon ottamatta,

että niiden lainojen määrä, joiden maksamisesta korkoineen kaupunki antaa täytetakuksen, saa olla yhdessä maksamattoman kauppahinnan vakuutena olevien kiinnitysten, em. mainitun indeksiehdon vakuudeksi tarkoitettua kiinnitystä tällöin lukuun ottamatta, sekä muiden mahdollisten koulukiinteistöön kiinnitettyjen saamisten kanssa enintään 90 % koulukiinteistön edellä tarkoitettulla tavalla lasketuista hankintakustannuksista,

että indeksiehtoisten lainojen kysymyksessä ollessa täytetakausta koskee vain alkuperäistä lainamäärää,

että koulun menestyskellinen toimintamahdollisuus ja rakennushankkeen taloudellinen pohja kussakin tapauksessa tutkitaan ja todetaan luotettavaksi, ennen kuin täytetakausta myönnetään (11. 4. 368 §, 24. 10. 858 §, 12. 12. 1 030 §, kunn. as. kok. n:o 60).

Lainojen takaaminen. Byggnadsaktiebolaget Nya Svenska Samskolan -nimisen yhtiön koulutalon rakennuskustannukset päätettiin hyväksyä 216 mmk:n määräisinä. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakausta mainitun yhtiön 14. kaupunginosan korttelin n:o 480 tontille n:o 3 rakennettavan koulutalon rakennuskustannusten aiheuttamien, enintään 162 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisen vakuudeksi, sillä ehdolla että valtio osallistuu koulurakennuksen rakennuslainojen korkojen suorittamiseen sekä että taattava laina kiinnitetään koulukiinteistöön kaupunginhallituksen hyväksymällä etuoikeudella. Takausta ei koske taattaviin lainoihin mahdollisesti liittyvää indeksiehtoa. Sisäasiainministeriö vahvisti kaupunginvaltuuston em. päätöksen 14. 3. (8. 2. 121 §, 11. 4. 318 §, ks. s. 159).

Kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa Herttoniemen yhteiskoulun kiinteistöosakeyhtiön koulurakennuksen hankintakustannuksiksi 95.5 mmk rakennuksineen ja kiinteine kalusteineen, kouluirtaimistoa lukuun ottamatta,

oikeuttaa kaupunginhallituksen antamaan kaupungin täytetakuksen yhtiön pääomamäärältään enintään 85.95 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta, sillä ehdolla

1) että koulurakennuksen lopulliset rakennuspiirustukset, työselitykset ja kustannusarvio alistetaan kaupunginhallituksen hyväksyttäväksi,

2) että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiölle vuokrattavan 43. kaupunginosan korttelin n:o 43125 tontin n:o 1 vuokraoikeuteen ja vuokra-alueella oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 85.95 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat,

3) että indeksiehtoisten lainojen kysymyksessä ollessa takaus koskee vain alkuperäistä lainamäärää ja

4) että täytetakausta on korkojen osalta rajoittamaton.

Päätös alistettiin sisäasiainministeriön vahvistettavaksi (28. 11. 990 §, 12. 12. 1 030 §).

Kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa Kallion Yhteiskoulu Oy:n lisä- sekä muutosrakennustöiden kustannusarvion 45 mmk:ksi sekä koko koulukiinteistön hankintakustannuksiksi tontteineen ja rakennuksineen sekä kiinteine kalusteineen, kouluirtaimistoa lukuun ottamatta, 60 mmk. Samalla kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen antamaan kaupungin täytetakausten yhtiön pääomamäärältään enintään 45 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta, sillä ehdolla

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiön omistamaan korttelin n:o 332 Porthaninkadun varrella olevaan tonttiin n:o 15 ja sillä oleviin rakennuksiin kiinnitetyt velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 54 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat,

että yhtiö suostuu omistamansa tontin muuttamiseen asemakaavamääräyksillä koulutontiksi sekä

muuten samoilla ehdoilla kuin edellä (7. 11. 916 §, 12. 12. 1 030 §).

Lauttasaaren Yhteiskoulun Kannatusyhdistyksen koulukiinteistön hankintakustannukset tontteineen ja rakennuksineen sekä kiinteine kalusteineen, kouluirtaimistoa lukuun ottamatta, päätettiin vahvistaa 100 mmk:ksi. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakausten yhdistyksen pääomamäärältään enintään 42 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta, sillä ehdolla

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhdistyksen omistamaan 31. kaupunginosan korttelin n:o 31107 tonttiin n:o 10 kiinnitetyt velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 90 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat sekä

lisäksi samoilla ehdoilla kuin Herttoniemen Yhteiskoulun rakennuslainat. Sisäasiainministeriö vahvisti kaupunginvaltuuston päätöksen 29. 5. (25. 4. 418 §, 13. 6. 551 §, 24. 10. 858 §, 12. 12. 1 011, 1 030 §).

Kaupunginvaltuusto päätti vahvistaa Munkkiniemen Yhteiskoulun Kannatusosakeyhtiön lisärakennuksen kustannusarvion 73 mmk:ksi sekä koko koulukiinteistön hankintakustannuksiksi tontteineen ja rakennuksineen, ilman kiinteitä kalusteita, 162.7 mmk:ksi. Samalla kaupunginvaltuusto oikeutti kaupunginhallituksen antamaan kaupungin täytetakausten yhtiön pääomamäärältään enintään 80 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisinmaksamisesta, sillä ehdolla

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiön omistamaan korttelin n:o 30043 tonttiin n:o 11 ja sillä oleviin rakennuksiin kiinnitetyt velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 140.6 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat sekä

muuten samoilla ehdoilla kuin edellä. Sisäasiainministeriö vahvisti ko. päätöksen 20. 11. (29. 8. 684 §, 10. 10. 806 §, 24. 10. 858 §, 12. 12. 1 011, 1 012, 1 030 §).

Oulunkylän Yhteiskoulun Kiinteistö Oy:n koulukiinteistön hankintakustannuksiksi korttelin n:o 28090 tontille n:o 1 rakennettuine rakennuksineen, tontteineen ja kiinteine kalusteineen, mutta ilman kouluirtaimistoa, vahvistettiin 122 mmk.

Paitsi edellä mainittuja ehtoja lisäksi sillä ehdolla, että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiön omistamaan em. tonttiin kiinnitetyt velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 104 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat. Sisäasiainministeriö vahvisti 27. 9. eo. päätöksen (29. 8. 685 §, 24. 10. 832, 858, 12. 12. 1 011, 1 030 §).

Kaupunginvaltuusto vahvisti Ranskalaisen Koulun Kannatusosakeyhtiön koulukiinteistön hankintakustannuksiksi tontteineen ja rakennuksineen sekä kiinteine kalusteineen, ilman kouluirtaimistoa, 156.16 mmk. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakausten yhtiön pääomamäärältään enintään 113 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisesta sillä ehdolla,

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiön omistamaan korttelin n:o 183 tonttiin n:o 3a, Laivurinkadun varrella, ja sillä oleviin rakennuksiin kiinnitetyt velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 113 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat sekä

lisäksi samoilla ehdoilla kuin edellä. Sisäasiainministeriö vahvisti kaupunginvaltuuston päätöksen 28. 6. (30. 5. 519 §, 29. 8. 633 §, 24. 10. 858 §, 12. 12. 1 011, 1 030 §).

Muuttaen v. 1955 (ks. s. 18) tekemäänsä päätöstä kaupunginvaltuusto vahvisti Helsin-

gin Kauppakoulu Oy. -nimisen yhtiön koulukiinteistön hankintakustannukset tontteineen ja rakennuksineen sekä kiinteine kalusteineen, ilman kouluirtaimistoa, 87.935 mmk:ksi. Kaupunginhallitus oikeutettiin antamaan kaupungin täytetakausta yhtiön pääomamäärältään enintään 40 mmk:aan nousevien rakennuslainojen sekä korkojen takaisin maksamisesta, siten

että taattavien lainojen vakuudeksi luovutetaan yhtiön 12. kaupunginosan korttelin n:o 357 tonttiin n:o 5 ja sillä oleviin rakennuksiin kiinnitettyjä velkakirjoja, jotka pääomamäärältään nauttivat parempaa etuoikeutta kuin ensimmäisten 61.8 mmk:n jälkeen kiinnitetyt velkakirjat sekä

lisäksi edellä mainituilla ehdoilla. Sisäasiainministeriö vahvisti kaupunginvaltuuston päätöksen 28. 6. (16. 5. 465 §, 29. 8. 634 §, 24. 10. 858 §, 12. 12. 1 011, 1 030 §, ks. s. 158).

Merkittiin tiedoksi, että sisäasiainministeriö oli 3. 1. vahvistanut kaupunginvaltuuston v. 1955 (ks. s. 18) tekemän päätöksen antaa kaupungin täytetakausta Brändö Skolförening -nimisen yhdistyksen koulutalon muutos- ja lisärakennustöiden aiheuttamien, enintään 102 mmk:aan nousevien rakennuslainojen ja niiden korkojen takaisin maksamisen vakuudeksi (25. 1. 40 §, ks. s. 159).

Kaupunginvaltuusto päätti, että kaupunki sitoutuu omavelkaiseen takaukseen Työkeskus Toimelan Tukiyhdistyksen enintään 20 mmk:n lainojen, kuoletusaika 20 v, pääomien ja korkojen takaisin maksamisesta, sillä ehdolla että yhdistys sitoutuu vuokraamaan talossa Eerikinkatu 24 omistamastaan huoneistosta vähintään 10 v:n ajaksi kaupungille sen äitiys- ja lastenneuvola varten tarvitsemat huoneistotilat sellaisilla vuokraehdoilla, jotka kiinteistölautakunta voi hyväksyä. Yhdistyksen omistamat mainitun taloyhtiön osakkeet on luovutettava kaupungille ensisijaiseksi käteispanniksi niistä suorituksista, joihin kaupunki em. takauksen perusteella voi joutua (7. 3. 244 §). Sisäasiainministeriö hyväksyi 4. 4. ko. päätöksen (25. 4. 397 §).

Oy. Mankala Ab:n lainat. Kaupunginvaltuusto päätti uudistaa sen omavelkaisen ja Etelä-Suomen Voimaosakeyhtiön kanssa yhteisvastuullisesti antamansa takauksen, joka kaupungin puolesta annettiin v. 1946 (ks. s. 18) Oy. Mankala Ab. -nimisen yhtiön Kansaneläkelaitokselta saaman 150 mmk:n ennakkolainan ja obligaatiolainan sekä samoin v. 1946 saaman yhteensä 100 mmk:n ennakkolainan ja obligaatiolainan sekä niille sopimuksen mukaan laskettavan koron, joka on $5\frac{3}{4}\%$, kuitenkin vähintään $2\frac{1}{4}\%$ korkeampi kuin maan kolmen suurimman liikepankin hyvittämien säästötilin talletuskorkojen keskiarvo eräpäivää lähinnä edeltäneen kesäkuun 1 ja joulukuun 1 p:nä, sekä myös Kansaneläkelaitokselle sopimuksista ehkä aiheutuvien kustannusten suorittamisesta (10. 10. 805 §). Sisäasiainministeriö vahvisti 20. 11. kaupunginvaltuuston ko. päätöksen (12. 12. 1 010 §).

Eräiden porsiseurojen saamien lainojen ehtojen lieventäminen. Kaupunginvaltuusto päätti vapauttaa Suomalaisen Porsiseuran ja Työväen Porsiseuran kummankin 1 mmk:n, Helsingfors Segelsällskap -nimisen yhdistyksen 1.75 mmk:n ja Merenkävijät -nimisen yhdistyksen 1.5 mmk:n suuruisten lainaerien maksuvelvollisuudesta 1. 1. alkaen sekä oikeuttaa ne suorittamaan jäljelle jäävän lainan maksamattoman osan takaisin kymmenen vuoden maksuajalla yhtä suurina vuotuisina lyhennysmaksuina, joista ensimmäinen oli suoritettava v. 1956, kuitenkin sillä ehdolla että yhdistysten on suoritettava 1. 1. 1956 saakka korko alkuperäisten lainaehtojen mukaisesti ja on mahdollisesti maksamatta olevat korkoerät maksettava viimeistään 1. 7. mennessä. Tarkoitusta varten myönnettiin yleisen kunnallishallinnon pääluokkaan kuuluvista kaupunginvaltuuston käyttövaroista 5.25 mmk (11. 4. 371 §, ks. v:n 1952 kert. I osaa ja v:n 1953 I osan s. 126).

Kunnallisuusverotus. Kaupunginvaltuusto päätti, että v:ltä 1956 toimitettavassa taksoituksessa lapsivähennyksen suuruus on 40 000 mk ja asteittaisen tulon vähennyksen korkein määrä 80 000 mk (28. 11. 988 §).

Valtiovarainministeriölle päätettiin ehdottaa, että v. 1957 pidätettäisiin kunnallisuusveroa varten 12 mk:n veroäyrin hinnan mukainen ennakko (24. 10. 866 §).

Vt Procopén ym. aloite kunnallistaksoituksessa sosiaalisilla perusteilla myönnettävien vähennysten enimmäismäärän muuttamiseksi päätettiin lähettää kaupunginhallituksen valmistelevaksi (16. 5. 482 §, 11. 1. 34 §).

Ennakkoveropidätyksiä koskevan lainsäädännön tarkistaminen. Vt Öhman oli v. 1955 (ks. s. 19) tekemässään aloitteessa maininnut mm., että kunnat ennakkoverolain takia menettävät huomattavia määriä verovaroja. N. 1/3 palkannauttijoista, joiden verot on

jätetty ulosottoteitse perittäviksi, on sellaisia, jotka ovat laiminlyöneet veroilmoituksensa tekemisen ja joita sen vuoksi on harkintaverotettu. Ennakkopidätyksinä kertyneitä varoja valtion ja kuntien kesken jaettaessa pidetään jakoperusteena tehtyjä veroilmoituksia, joten em. henkilöiltä ennakolta perityt varat lankeavat kokonaisuudessaan valtion kassaan. Noin 60—70 % ulosmitattavista veromääristä koskee em. verosaatavia. Aloitteentekijä oli asian johdosta esittänyt, että verolainsäädäntöön tehtäisiin sellainen muutos, että kunnat saisivat niille kuuluvan osuuden perityistä ennakoista. Verovirasto oli ko. aloitteen johdosta maininnut mm., että esim. veromerkkien myynti ei osoita toimitettujen ennakkopidätysten määrää, koska samalla suoritetaan paitsi verovelvollisen maksettavia pidätyksiä, myös työnantajan osuus lapsilisä- ja kansaneläemaksuista. Pidätysten jakautuminen verovelvollisten kesken voidaan siis todeta vasta verotuksen toimitamisen yhteydessä, jolloin selvityksen edellytyksenä on, että veroilmoitukseen liittyy verokirja ja muut ennakkopidätystodisteet. Kun kuitenkin useimmille veroilmoituksensa laiminlyöneille henkilöille on asetettava vero, eikä ennakkopidätyksestä ole selvitystä, on vero perittävä kokonaisuudessaan. Ellei ennakkopidätystä ole otettu huomioon, eikä ennakkoperintälain 63 §:n mukaista jälkiselvittelyä, jolloin verovelvollinen ko. pykälän mukaan voi lääninhallitukselta anoa takaisin liikaa suorittamansa määrän, ole tapahtunut, jää pidätysmäärä valtiolle. Koska valtiolle jääneiden kunnallisveron ennakkopidätysten määrä on arvioitavissa vain likimäärin ja koska on mahdotonta selvittää, mikä osa siitä olisi käytettävä kunnallisverojen lyhennykseksi, oli verovirasto ehdottanut, että käytettäväksi jakoperusteeksi, jonka mukaan valtiolle jäävä määrä olisi jaettava valtion ja kuntien kesken, asetettaisiin veron vanhentumisen johdosta lopullisesti poistettujen kunnallisverojäämien määrä, siltä osin kuin se koskee palkanluontoisista tuloista asetettuja veroäyriä. Viraston ilmoituksen mukaan saattoi asia tulla esille suunnitellun verolakiuudistuksen yhteydessä. Koska aloitteessa mainittu asia koski maan kaikkia kuntia, oli kaupunginhallitus pyytänyt Kaupunkiliittoa harkitsemaan mitä mahdollisuuksia olisi tehdä esitys aloitteen tekijän ja veroviraston esittämän muutoksen aikaansaamiseksi verolainsäädäntöön. Kaupunginvaltuusto katsoi edellä esitetyn riittäväksi selvitykseksi aloitteen johdosta (21. 3. 295 §).

Ennakkoveroäyrin hintaa koskevan esityksen tekemisen aika. Vt Enne ym. olivat tehneet otsikossa mainittua asiaa koskevan välikysymyksen, jossa esittivät mm., että kunnallislain 49 §:n (ks. v:n 1948 kunn. as. kok. s. 201) mukaan on ennakkoveroäyrin suuruuden määrääminen suoritettava edellisen vuoden syyskuussa. Kertomusvuonna oli valtioneuvosto antanut tiedotuksen, jonka mukaan ko. äyrin suuruuden määrääminen voitiin siirtää lokakuun 31 p:ään. Välikysymyksen tekijäin käsityksen mukaan annettiin tällä toimenpiteellä ns. korkean kunnallisveron puoltajille mahdollisuus lykätä päätöksen teko lokakuun alussa toimitettavien kunnallisvaalien jälkeen. Edelleen olivat välikysymyksen tekijät sitä mieltä, että päätöksenteon lykkääminen vaalien jälkeen oli omiaan antamaan mahdollisuuden vilpilliseen vaalimainontaan, eikä myöskään ollut olemassa mitään asiallista syytä ennakkoveroäyrin hinnan määräämisen lykkäämiseen, koska ennakkoveroäyrin suuruuteen vaikuttavat tekijät jo silloin olivat kaupunginhallituksen tiedossa. Kaupunginhallitus oli asian johdosta ilmoittanut, että useampana vuonna oli jouduttu pyytämään ehdotuksen tekemisen määräajan lykkäämistä, koska käytännössä oli osoittautunut vaikeaksi saada kaupungin talousarviovalmisteluja syyskuussa siihen vaiheeseen, että veroäyrin hinnan likimääräisenkään arvioiminen olisi mahdollista. Määräajan noudattamisen suuremmille kaupunkikunnille tuottamien vaikeuksien vuoksi onkin valtioneuvosto 15. 8. muuttanut em. päätöstään siten, että tarkoitettu ehdotus saadaan vastaisuudessa toimittaa ministeriölle vasta lokakuun loppuun mennessä, ellei valtiovarainministeriö toisin määrää. V:n 1957 talousarvioon nähden kaupunginhallitus totesi, etteivät kaikki määrärahasiisitykset olleet vielä syyskuuhun mennessä saapuneet kaupunginhallitukselle, joten talousarviovalmisteluja ei ollut voitu saattaa sellaiseen vaiheeseen, että kunnallisveroilla rahoitettavien menoerien edes likimääräisenkään arvioiminen olisi mahdollista, eikä ennakkoveroäyrin hinnan laskemista siis olisi voitu suorittaa sellaisella tarkkuudella, mitä edellytettiin sitä koskevaa ehdotusta tehtäessä. Valtioneuvoston oma-aloitteisesti pidennettyä määräaikaan tulee kaupunginhallitus käyttämään sitä hyväkseen hankkiakseen tarvittavat selvitykset veroäyrin hinnan vahvistamista varten. Ellei jo myönnetty pidennys myöhemmässä vaiheessa osoittautuisi riittäväksi, on kaupunginhallituksen päätöksessä varatun mahdollisuuden mukaisesti anottava oikeutta saada toimittaa ehdotuksensa vie-

läkin myöhemmin. Edelleen kaupunginhallitus oli todennut, että ko. menettelyä oli pidettävä lain mukaisena, koska kunnallislain 49 §:n säännös ennakkoveroäyriin hinnan vahvistamisesta ei ole ehdoton, vaan on siitä mahdollisuus poiketa 50 §:n (ks. v:n 1948 kunn. as. kok. s. 201) mukaisesti, jollei asiaa voida käsitellä säädettyinä aikana. Hallinton. Reino Kuuskosken käsityksen mukaan asian käsittelemättä jättäminen saattaa aiheutua myöskin siitä, ettei se määräaikana ole ollut valmis päätettäväksi, kuten välikysymystä koskevassa asiassa lähinnä on ollut kysymys. Vastaus välikysymykseen merkittiin tiedoksi (19. 9. 755 §).

Lisätalousarvioehdotuksen laatimista veroäyriin hinnan alentamiseksi koskeva aloite. Vt Loimaranta ym. olivat 16. 5. tekemässään aloitteessa ehdottaneet, että kaupunginvaltuusto kehottaisi kaupunginhallitusta kiireellisesti laatimaan lisätalousarvioehdotuksen, jotta veroäyriin hinta voitaisiin alentaa 12 mk:sta 11: 50 mk:aan ja jotta samalla voitaisiin tutkia mahdollisuuksia verontasausrahaston kartuttamiseksi. Reaaliset edellytykset tähän toimenpiteeseen olivat olemassa, koska säästö v:n 1955 tilinpäätöksen mukaan oli yli 1 000 mmk, ja koska kaupungin maksuvalmius oli huomattavasti parantunut, kokonaiskäteisvarojen nousun ollessa vuoteen 1954 verrattuna yli 100 %. Kaupunginhallitus oli huomauttanut, että kunnallislain 110 §:n mukaisesti on talousarvioon otettava edellisen vuoden arvioitu säästö tai vajaus. Se, ettei kaupunginhallitus varovaisuussyistä ollut niin menetellyt kertomusvuoden talousarviota laatimissaan johtui siitä, että kaupunginhallituksen tiedossa oli, että jo myönnettyjen ylitysten lisäksi vielä olisi myönnettävä huomattavia lisäylytyksiä v:n 1955 menojen peittämiseksi. Lisätalousarvion laatimista koskevat lait on laadittu poikkeuksellisia oloja silmällä pitäen, ja on lisätalousarvio tarkoitettu laadittavaksi silloin, kun kunnan talous talousarvion laatimisen jälkeen tekee välttämättömäksi lisämäärärahojen myöntämisen. Kaupunginhallituksen mielestä eivät olosuhteet vaatineet lisätalousarvion laatimista kertomusvuotta varten, mutta hintojen ja palkkojen odotettavissa oleva kohoaminen tulisivat aiheuttamaan nousun v:n 1957 menoissa kertomusvuoteen verrattuna, minkä lisäksi talousarvioon olisi otettava määrärahat lukuisia uusia sijoituskohteita varten, joten v:n 1955 säästöä olisi käytettävä ko. menojen peittämiseen. Mikäli v:n 1955 säästöä ei varattaisi v:n 1957 menoja varten, tulisi veroäyriin hinta todennäköisesti kohoamaan yli 12 mk:n, koska rahamarkkinoiden kireys vaikeutti sijoitusmenoihin tarvittavien lainojen saantia. Se, että kunnan lopulliset menot, voimassa olevan veroäyriin laskemistavan mukaan, rahoitetaan ennakkovaroilla, on johtanut siihen, että lopullisen verorasituksen toteuttaminen on huomattavalta osalta siirtynyt vuodesta toiseen. Verotusta ei saada pienemään yksinomaan sillä, että taksoituksella koottava määrä pienenee, siihen vaikuttavat myös edellisen vuoden ennakot. Mikäli veroäyrien lukumäärä v. 1955 toimitetussa taksoituksessa kohoaisi enemmän kuin talousarviota laadittaessa oletettiin, tulisi kaupunginhallitus harkitsemaan verontasausrahaston kartuttamista. Veroäyrien hinnan alentaminen alle 12 mk:n riippui siis siitä, miten paljon veroäyrimäärä olisi v:n 1955 lopussa arvioitua määrää suurempi, sekä siitä miten suuri summa päätettäisiin siirtää verontasausrahastoon. Kaupunginhallituksen päämääränä on veroäyriin hinnan alentaminen silloin, kun on varmoja toiveita siitä, ettei veroäyriin hinnan alenemisesta ole seurauksena sen kohoaminen lähivuosina. Kaupunginhallituksen vähemmistön mielestä olisi kaupunginvaltuustolle ollut esitettävä, että lisätalousarvio on laadittava siten, että v:n 1955 säästöä, lainavaroja ja verotuksella saatavia lisävaroja käytettäisiin veroäyriin hinnan alentamiseen 12 mk:sta 11 mk:aan. Kaupunginhallituksen toisen vähemmistön käsityksen mukaan olisi kaupunginhallituksen ollut ilmoitettava, että sen tarkoituksena oli määrätä veroäyriin hinnaksi 11: 50 mk, ja ellei taksoituksen tulos antaisi siihen mahdollisuutta, kaupunginhallitus laatisi lisätalousarvion ja käyttäisi tarkoitukseen osan v:n 1955 säästöstä. Rahatoimenjohtajan ilmoituksen kuultuaan kaupunginvaltuusto katsoi, että aloitteessa tarkoitettu veroäyriin hinnan alentaminen, ainakin 11: 50 mk:aan, olisi toteutettavissa (13. 6. 598 §).

V:n 1957 talousarvio. Vaikka v:n 1953 loppupuoliskolla alkanut korkeasuhdanne oli vielä kertomusvuonna jatkunut, oli kuitenkin havaittavissa tuotannon kasvun hidastuminen. Kertomusvuonna tapahtuneiden palkankorotusten vuoksi yleisön ostokyky oli nousnut voimakkaasti, mikä taas johti tuntuvaan hintatason nousuun. Rahamarkkinoiden kireys, joka aiheutui rahan arvon epävakaisuudesta, aiheutti työttömyyden uhkaa monilla aloilla. Kaupunginhallitus ei talousarvioehdotusta laatimissaan nähnyt mahdollisuuksia 12 mk:n veroäyriin hinnan alittamiseen, koska kaupungin tulot eivät vastaisi sen toimin-

nan laajentumisesta aiheutuneita menoja, ellei eräitä tariffeja ja maksuja korotettaisi. Vaikka veroäyrin hinta laskettaisiin 12 mk:n mukaan, ei eräiden tärkeidenkään investointien siirtämistä ole voitu välttää, koska lainansaantimahdollisuudet olivat erittäin heikot. Kaupunginhallitus oli kuitenkin pitänyt kaupungin kehityksen kannalta välttämättömänä sisällyttää talousarvioon eräiden elintärkeiden laitosten aikaansaamiseksi tarvittavat varat, vaikka verotuksella koottavien varojen määrä sen johdosta kasvaakin. Myöskin oli kaupunginhallitus pyrkinyt siihen, ettei määrärahojen supistaminen johtaisi kaupungin omaisuuden rappeutumiseen. Talousarvioehdotuksen menopuoli päättyi 33 044 769 476 mk:aan, joten lisäystä kertomusvuoden talousarvioon verraten oli n. 5.646 mmk. Kaupungin liikelaitosten käyttöomaisuuden korkomenojen on arvioitu lisääntyvän n. 242 mmk ja liikelaitosten ja hallintorakennusten poistojen n. 290 mmk. Koska mainitut menoerät ovat laitosten kannattavuuslaskelmiin vaikuttavia kirjanpidollisia tilityseriä, oli menojen lisäys kokonaistalouden kannalta vain muodollinen, joten ne voitiin jättää huomioon ottamatta. Näin menetellen oli bruttomenojen nousu vain n. 18.6 %.

Talousarvioehdotuksen mukaan oli v:n 1957 kunnallisvero 19 044 758 388 mk eli 4 240 228 318 mk kertomusvuoden kunnallisveroa suurempi. Kunnallisverojen huomattavasti suurempi nousu menoihin verrattuna osoittaa kaupungin laitosten tulojen sekä lainojen osuuden jatkuvasti vähenevän menojen rahoittamisessa.

Varsinaisten menojen loppusummasta, 21 706 948 379 mk:sta, muodostavat palkkamienot n. 48.1 %. Kertomusvuoden aikana tapahtunut virkojen lisäys on 252.

Avustuksia jaettaessa oli edelleenkin kiinnitetty huomiota siihen, että laitosten ja järjestöjen tukeminen avustuksilla on edullisempaa kuin näiden toiminnan ottaminen kaupungin hoidettavaksi. Eräissä tapauksissa oli kaupunki tehdyn sopimuksen perusteella velvollinen suorittamaan avustuksen määrätyn suuruisena, jonka mukaisena avustus on merkitty talousarvioon.

Ammatillisten taidelaitosten avustuksia oli yleensä korotettu 15 % ja amatööriveroimilla toimivien taidelaitosten avustuksia 10 %. Korotus oli tapahtunut musiikkilautakunnan esityksen mukaisesti. Opetustoimen alaan kuuluvia avustuksia oli yleensä korotettu niiden laitosten osalta, joiden harjoittaman toiminnan kaupunki muuten joutuisi ottamaan omakseen. Koululaisille, lapsille, invalideille ja sokeille myytävien liikennelaitoksen alennuslippujen aiheuttaman tappion korvaus oli korotettu 120 mmk:sta 180 mmk:aan. Suurin uusi avustuserä oli Suomen Pelastusarmeijan säätiön lastenseimelle suoritettava 2.1 mmk:n avustus.

Yleisen kunnallishallinnon menot olivat nousseet n. 806.6 mmk, joka johtui palkkojen ja eläkkeiden korotuksesta.

Opetustoimen menojen lisäys on n. 505 mmk, johtuen se etupäässä oppilasmäärän lisääntymisestä sekä mm. valmistavan poikien ammattikoulun kalustonhankinnoista. Sairaanhoidon menojen lisäyksen, n. 657.7 mmk, oli aiheuttanut uusien virkojen perustaminen, mm. Auran sairaalan paikkalukua oli kertomusvuoden aikana lisätty n. 140 paikalla. Myöskin Nikkilän sairaalan hallintorakennus oli aiheuttanut kustannusten nousua.

Huoltotoimen kustannusten arvioitu menojen lisäys, n. 170 mmk, johtuu pääasiassa uusien kodinhoitajien palkkaamisesta sekä huoltoviraston käyttöön luovutettujen eräiden huoneistojen korkeista vuokrista. Kansaneläkemaksujen korottaminen oli aiheuttanut kaupungille ko. maksujen lisääntymisen n. 250 mmk:lla, vaikka kansaneläkemaksujen korottaminen todennäköisesti jossain määrin tulisi alentamaan köyhäinhoidollisia menoja.

Vesilaitoksen ylijäämäksi oli oletettu 41 982 769 mk ja sähkölaitoksen ylijäämäksi 108.95 mmk. Kaasulaitoksen sen sijaan oletettiin tuottavan tappiota n. 62.4 mmk. Liikennelaitoksen otaksuttu tappio oli 948 044 590 mk. Satamalaitoksen ylijäämä arvioitiin 274 961 222 mk:ksi.

Lainamarkkinain kireyden vuoksi olivat kaupungin korko- ja lainakustannukset vähentyneet n. 3 mmk ja velan kuoletus n. 50 mmk.

Kunnallisverojen poistoja ja palautuksia varten oli talousarvioon merkitty entinen määrä, 700 mmk. Käyttörahaan oli sääntöjen mukaisesti siirtynyt 75 728 875 mk palautuvia siirtomäärärahoja. Verontasausrahaan oli merkitty siirrettäväksi kertomusvuoden arvioitua säästöä vastaava määrä, eli 100 mmk.

Tuloa tuottavien ja tuloa tuottamattomien pääomamenojen kohdalle oli kaikkiaan merkitty 10 774 692 575 mk, josta summasta 550 mmk oli tarkoitettu mm. kiinteistöjen ja huoneistojen ostoja, käyttövaroja, eräitä yleishyödyllisiin tarkoituksiin tarkoitettuja

lainoja sekä käyttörahastoon siirrettävää määrärahaa varten. Rakennusohjelmassa huomioon otettuihin sijoitusmenoihin verrattavia menoja varten oli siten jäänyt 10 mrd. mk. Mainitun määrärahan merkitseminen oli ollut mahdollinen siten, että talousarvion tasapainoittamiseen oli voitu käyttää v:n 1955 ja kertomusvuoden säästönä yhteensä n. 1 200 mmk. Lainavaroja odotettiin kertyvän sijoitusohjelmassa odotettu määrä.

Yleisten töiden lautakunnan talousarvioehdotukseen sisältyvillä korjaus- ja kunnossapito- sekä uudisrakennusmäärärahoilla ja siirtomäärärahoilla voitiin järjestää työtä n. 3 700 työntekijälle. Rakennusviraston töissä oleville 3 300 työntekijälle voitiin siis järjestää töitä koko vuodeksi vaikka osa töistä annettaisiinkin entisen käytännön mukaisesti yksityisten liikkeitten tehtäväksi.

Pääomamenoihin kuuluvia käyttämättömiä siirtomäärärahoja siirtyi v:een 1957 arvioiden mukaan yhteensä n. 1 835.6 mmk. Määrärahojen siirtyminen aiheutui useimmiten siitä, ettei töitä ollut suunnittelujen viivästymisen vuoksi voitu aloittaa tai oli niiden toteuttaminen muuten kohtannut vaikeuksia. Työttömyystöitä varten oli merkitty sama määrä kuin kertomusvuonnakin, eli 150 mmk. Eteläsataman matkustajalaituria varten oli varattu 100 mmk ja Katajanokan varastorakennusta varten 410 mmk. Vesilaitoksen investointeihin oli merkitty 806.5 mmk, eli 186.2 mmk enemmän kuin kertomusvuonna. Teollisuuslaitosten lautakunnan ehdotuksiin oli tehty yhteensä 85 mmk:n supistukset. Kaasulaitoksen toiminnan keskittämisestä Sörnäisiin aiheutuneet kustannukset olivat n. 115 mmk. Laitoksen sijoitusmenot olivat nousseet n. 23.5 mmk. Sähkölaitoksen sijoitusmenot oli merkitty n. 1 780.5 mmk:ksi, joka osoitti n. 362.5 mmk:n nousua. Em. lukuun sisältyi myös Hanasaaren voimalaitoksen uusimista varten varatut 500 mmk. Liikennelaitoksen pääomamenoihin oli esitetty yhteensä 1 031 200 000 mk, eli n. 55.4 mmk vähemmän kuin kertomusvuonna. Tästä summasta 442 mmk oli merkitty uusien vaunujen hankkimista varten, 165 mmk rata- ja ilmajohtoihin sekä 13.8 mmk ratojen rakentamis- ja hoitokalustoon. Ruskeasuolle rakennettavaa raitiovaunu- ja autohallirakennusta sekä korjaamoa varten oli yhteensä varattu 290 mmk.

Koska asuntotilanteessa ei ollut tapahtunut parannusta, piti kaupunginhallitus välttämättömänä merkitä asuntotuotantoa varten 1 200 mmk kuten kertomusvuonnakin. Määrärahasta oli tarkoitus käyttää n. 900 mmk Arava-lainoitettun asuntotuotannon tukemiseen ja n. 300 mmk maansaantiin oikeutettujen kerrostalotoiminnan rahoittamiseen. V:n summasta oli n. 100 mmk varattava keskeneräisten rakennustöiden loppuun suorittamiseen ja loput uusien töiden aloittamiseen, jolloin edellytyksenä tuli olla se, että valtio edelleen osallistuu ko. rakennusyritysten toissijaisten lainojen myöntämiseen vähintään 50 %:lla. Asuntopoliittisista syistä ei kiinteistöyhtiöiden pääomille toistaiseksi ollut vaadittu maksettavaksi osinkoa, vaikka yhtiöiden vuokralaiset siten saivatkin määrätyn edun, joita yksityisten yhtiöiden vuokralaisilla ei ollut. Vanhusten asuntolatoimintaa varten ei toistaiseksi katsottu voitavan ehdottaa määrärahaa. Järkipärisen tonttipoliittikan hoitamisen kannalta olisi tärkeätä, että kaupungilla aina olisi mahdollisuus luovuttaa tontteja asunto-, teollisuus- ja varastotarkoituksiin. Tämä edellytti, että katu-, viemäri- ja vesijohtotöitä varten varattaisiin riittävät määrärahat, joten kaupunginhallitus oli tehnyt yleisten töiden lautakunnan katu- ja viemäritöitä varten ehdottamiin määrärahoihin vain välttämättömät supistukset. Tilojen, tonttien ja huoneistojen ostamiseen kaupungin kehitysmahdollisuuksien turvaamiseksi merkittiin 235 mmk, eli 35 mmk enemmän kuin kertomusvuonna. Uusia kansakoulurakennuksia varten oli merkitty 253 mmk, eli 117 mmk vähemmän kuin kertomusvuonna ja uusia sairaalarakennuksia varten 240 mmk, eli 34.5 mmk vähemmän kuin kertomusvuonna.

Tuloa tuottavien pääomamenojen rahoittamiseen oli talousarvioehdotuksen mukaan käytettävä verovaroja n. 3 692 mmk. Töistä oli huomattava osa sellaisia, joiden rahoittamista lainavaroilla voidaan pitää hyväksyttävänä. Lainavaroja oli talousarvioehdotukseen kuitenkin merkitty vain 925.6 mmk, koska vaikean lainansaantitilanteen vuoksi ei kaikkien talousarvioon merkittyjenkään lainojen saamisesta ollut varmuutta. Valmistavan poikien ammattikoulun rakennustyötä varten oli valtiota odotettavissa 150 mmk, josta 75 mmk annetaan lainaksi.

V:n 1955 tulojen perusteella maksuunpantujen veroäyrien lukumäärä oli tutkijalautakunnan muutokset ja oikaisut huomioon ottaen 1 238 687 939 äyriä. Palkasta ja muista henkilökohtaisista tuloista 886 208 381 äyriä. Kiinteistönomistajien äyrien lukumäärä oli 45 165 354 ja liikkeenharjoittajien yms. 307 314 204 äyriä. V:n 1956 tulojen

perusteella maksuunpantavien veroäyrien lukumäärää arvioidessaan oli kaupunginhallitus todennut, että kansaneläke- ja lapsilisämaksut olivat koko maassa nousseet heinäkuun loppuun mennessä n. 16.1 % v:een 1955 verrattaessa. Kaupungin verovelvollisten lukumäärässä oli myös oletettava n. 4 000 henkilön lisäys, josta suurin osa kuitenkin kuului pienituloisiin. Tukku liikkeiden kotimainen myynti osoitti kertomusvuoden kahdeksan ensimmäisen kuukauden aikana 11.9 %:n ja huhti—elokuun aikana 16 %:n nousua v:een 1955 verrattuna, osuusliikkeiden vähittäismyynnin vastaavien lukujen ollessa 13.6 ja 13.4 %. Eo. lukujen perusteella oli kaupunginhallitus arvellut palkannauttijain äyrimäärän nousevan n. 16 % eli 1 028 000 000 äyriin. Liikkeen- ja vapaanammattinharjoittajain sekä kiinteistötulojen äyrimäärän on kaupunginhallitus olettanut nousevan 9 % eli vastaavasti n. 334 972 000 ja 49 230 000 äyriin. Kertomusvuoden tulojen perusteella maksuunpantavien veroäyrien lopulliseksi lukumääräksi voitiin eo. perusteella olettaa 1 412 202 000. Talousarvioehdotus oli laadittu 12 mk:n ennakoveroäyriin hinnan mukaisesti kuten valtiovarainministeriölle 24. 10. lähetetyssä kirjelmässä oli ehdotettu. Ennakokoperintälain nojalla valtio oli velvollinen suorittamaan kunnille verojen ennakotilityksen 90 %:n mukaan. Kertomusvuoden veroäyriin hintaa laskettaessa oli valtiovarainministeriön ilmoituksen perusteella kuitenkin voitu ennakotilitys ottaa huomioon 95 %:n mukaan. Koska tilanne oleellisesti oli pysynyt samana, voitiin kaupunginhallituksen mielestä v:n 1957 veroäyriin hintaa arvioitaessa käyttää samaa lukua. Veroäyriin hintaa osoittavasta laskelmasta oli käynyt ilmi, että v:n 1957 lopullisesti taksoitettava määrä tulisi olemaan 16 899 619 714 mk eli 2 145 138 674 mk pienempi kuin talousarvioon merkittyjen menojen ja muiden kuin verotulojen erotus. Käytännössä oleva veroäyriin hinnan laske mistapa, jonka mukaan kunnan lopullisia menoja saatiin rahoittaa ennakkovaroilla, on johtanut siihen, että lopullisen verorasituksen toteuttaminen on huomattavalta osalta siirtynyt vuodesta toiseen.

Kaupunginhallitus oli todennut, että valtuustossa oli tehty useita määrärahojen merkittämistä talousarvioon koskevia aloitteita.

Vt Saarela ym. olivat v. 1954 (ks. s. 97) tehneet aloitteen Tivolintien leventämiseksi, jalkakäytävien rakentamiseksi ja moottoriajoneuvojen pysäköimispaikan varaamiseksi. Kaupunginhallitus oli tarkoitusta varten merkinnyt 4.9 mmk:n määrärahan.

Vt Mehto ym. tekivät v. 1955 (ks. s. 28) aloitteen, jossa ehdotettiin v:n 1957 talousarvioon otettavaksi tarvittavat varat yleisen autotallin rakentamista varten. Muiden kiireellisten rakennustöiden vuoksi ei kaupunginhallitus katsonut voivansa ehdottaa määrärahaa ko. tarkoitukseen.

Vt Paronen ym. tekivät kertomusvuonna aloitteen (ks. s. 43) luistelukentän järjestämiseksi Pohjois-Haagaan jo kertomusvuoden talveksi. Urheilu- ja retkeilylautakunta oli tavanomaisilla luistinratamäärärahoilla kunnostanut alueelle tilapäisen luistinradan. V:n 1957 vastaavilla määrärahoilla voitaisiin myös talvikaudeksi 1956/57 järjestää Pohjois-Haagaan luistinrata.

Vt Kulo ym. olivat myös kertomusvuonna (ks. s. 44) tehneet aloitteen venevalkama- ja uima-alueen lunastamiseksi Strömsinlahden rannalta. Mikäli kaupungille kohtuullisella hinnalla tarjottaisiin alueita, joita voitaisiin käyttää aloitteen tekijäin esittämiin tarkoituksiin, voitaisiin siihen käyttää tuloa tuottavien pääomamenojen pääluokkaan kiinteistöjen ostoja varten merkittyä 200 mmk:n määrärahaa.

Vt Lohikivi ym. tekivät kertomusvuonna (ks. s. 48) aloitteen lasten päiväkodin ja -seimen perustamiseksi Puistolaan, jolloin v:n 1957 talousarvioon olisi merkittävä tarvittavat varat. Kun Tapanilan, Vartiokylän—Mellunkylän ja Malmin lastentarha ja -seimirakennukset oli suunniteltu rakennettavaksi ennen Puistolaa, ei tarkoitukseen muiden kiireellisten töiden vuoksi voitu varata määrärahaa sen sosiaalisesta tarkoituksesta huolimatta.

Vt Päivänsalo ym. olivat kertomusvuonna (ks. s. 78) tehneet aloitteen siitä, että Kulo saaren alueelle järjestettäisiin kerrostalotontteja. Kaupunginhallitus oli aloitteen johdosta ilmoittanut, että asianmukaisten kartastöiden loppuunsaattamisen ja asemakaavan valmistumisen jälkeen ryhdytään toimenpiteisiin mainitun tarkoituksen saavuttamiseksi.

Vt Lohikiven ym. kertomusvuonna (ks. s. 39) tekemän aloitteen johdosta kaupunginhallitus ilmoitti merkinneensä talousarvioehdotukseensa määrärahan yhden tilapäisen aluelääkärin palkkaamiseksi pohjoisia kaupunginosia varten. Koska aluelääkäritoiminnan järjestely oli vielä harkinnan alaisena ei voitu ehdottaa määrärahaa laajempaa aluelääkäritoimintaa varten.

Vt Kulo ym. olivat samaten kertomusvuonna (ks. s. 88) tehneet aloitteen Tervasaaren puhdistuslaitoksen rakentamista varten tarvittavien määrärahojen ottamisesta v:n 1957 talousarvioon. Kiireellisempien rakennustöiden takia oli asia siirrettävä toistaiseksi.

Vt Koskinen ym. olivat kertomusvuonna (ks. s. 48) tehneet aloitteen vähintään 75-paikkaisen lastentarhan ja 30-paikkaisen lastenseimen rakentamiseksi Malmille. Lastentarhain lautakunnan ilmoituksen mukaan olivat lastentarha- ja -seimirakennusohjelmassa ennen Malmia Tapanilan ja Vartiokylän—Mellunkylän ko. rakennukset, joten muiden kiireellisten töiden takia ei määrärahaa voitu ottaa v:n 1957 talousarvioehdotukseen.

Vt Kulo ym. olivat kertomusvuonna (ks. s. 81) tehneet aloitteen 1 500 mmk:n määrärahan ottamiseksi v:n 1957 talousarvioehdotukseen asuntorakennustuotantoa varten. Tarkoitukseen oli varattu sama määrä kuin aikaisempinakin vuosina, eli 1 200 mmk.

Vt Paasivuori ym. tekivät 13. 6. (ks. s. 17) aloitteen 5 mmk:n avustuksen myöntämiseksi Yhteiskunnalliselle Korkeakoululle sillä edellytyksellä, että koulu jäisi Helsinkiin. Talousarvioehdotukseen oli merkitty tarkoitusta varten 2.5 mmk.

Vt Saukkonen ym. tekivät 29. 8. aloitteen oppikoulujen rakennustoimintaa varten myönnettävistä avustuksista. Kun kaupunginhallitus valtuuston oppikoulujen rakennuslainojen takaamista koskevan päätöksen mukaisesti (ks. s. 18) oli antanut kaupungin täytetäkauksen useiden oppikoulujen luottolaitoksilta saamiin lainojen maksamisen vakuudeksi, joka toistaiseksi on turvannut uusien oppikoulujen luoton saannin, ei kaupunginhallitus ollut ottanut talousarvioehdotukseen ehdotettua määrärahaa (29. 8. 706 §).

Vt Saastamoinen ym. tekivät 19. 9. aloitteen, jossa ehdotettiin toimenpiteisiin ryhtymistä kaupungille edullisten pitkäaikaisten lainojen saamiseksi tuloa tuottavien pääomamenojen rahoittamiseksi. Kaupunginhallitus oli talousarvioehdotukseensa merkinnyt 925.6 mmk osoituksina lainavaroista eikä katsonut vallitsevien luotonsaantivaikeuksien tähden olevan mahdollisuutta talousarvion tasapainoittamiseen suuremmilla lainoilla (19. 9. 767 §).

Vt Kulo ym. tekivät 19. 9. (ks. s. 78) aloitteen 250 mmk:n määrärahan merkitsemiseksi v:n 1957 talousarvioon uusien asuntorakennustonttien kunnostamista varten. Kaupunginhallituksen ilmoituksen mukaan oli talousarvioehdotukseen katu-, viemäri- ja vesijohtotöitä varten merkitty määrärahoja erityisesti uusien asuntoalueiden kunnostamista ja rakennustonttien luovutusmahdollisuuksien lisäämistä silmällä pitäen.

Vt v. Martens ym. olivat 19. 9. (ks. s. 81) tehneet aloitteen, jossa ehdotettiin, että ryhdyttäisiin toimenpiteisiin asunnottomien joukkomajoitushuoneiston hankkimiseksi. Talousarvioehdotukseen oli merkitty 80 mmk lainan myöntämistä varten Koulumatkailu-toimisto Oy:lle yksinäisten henkilöiden asuintalon rakentamista varten.

Aloitteen johdosta annettujen selvitysten perusteella kaupunginhallitus ehdotti, että aloitteet eivät antaisi aihetta enempään toimenpiteisiin.

Teattereiden ja oopperan avustusten ehdoksi asetettiin kuten aikaisemminkin, että Ruotsalainen Teatteri ja Helsingin Kansanteatteri antaisivat vähintään 25, Kansallisteatteri ja Helsingin Työväenteatteri vähintään 10 sekä Suomalainen Ooppera vähintään 8 kansannäytäntöä puolesta tai sitä huokeammasta hinnasta.

Tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkaan merkityt seuraavat määrärahaehdotukset ehdotettiin käytettäväksi vain sillä edellytyksellä, että tarkoituksiin saataisiin valtiolta avustusta ns. veikkausvoittovaroista: Meilahden urheilukentän töiden loppuun suorittamista varten 10 mmk sekä Ruskeasuon hyppymäkeä varten 3.06 mmk.

Edelleen kaupunginhallitus oli ehdottanut, että se kassatilanteen niin vaatiessa oikeutettaisiin ottamaan tarvittaessa myös indeksiehtoista lyhytaikaista luottoa, jonka ylimmäksi rajaksi määrättäisiin 2 mrd. mk, ja että kaupunginhallitus oikeutettaisiin muuttamaan talousarvion tuloa tuottavien ja tuloa tuottamattomien pääomamenojen pääluokkien momenttien kokonaismäärärahojen jakoa tilisäännön 20 §:n 3 momentin määräyksiä noudattaen (ks. v:n 1955 kunn. as. kok. n:o 55) sekä että sellaisia em. pääluokkiin kuuluvia uudistotöitä, joita varten talousarvioon on merkitty siirtomääräraha, saataisiin aloittaa vain kaupunginhallituksen suostumuksella.

Sen jälkeen kun kaupunginhallitus 15. 11. oli käsitellyt loppuun edellä selostetun talousarvioehdotuksensa v:ksi 1957 oli ilmaantunut seikkoja, jotka aiheuttivat muutoksia eräisiin ehdotettuihin määrärahoihin. Ensimmäiset muutokset esitettiin kaupunginvaltuustolle 12. ja 13. 12., joka teki ehdotukseen eräitä muutoksia ja palautti asian kaupun-

ginhallituksen uudelleen valmisteltavaksi, minkä jälkeen kaupunginvaltuusto päätti hyväksyä talousarvioehdotuksen v:ksi 1957 (12. 12. 1 036 §, 13. 12. 1 040 §, 19. 12. 1 086 §, klm. n:o 17, 18, 19 ja 22).

Talousarvion pääluokkien ja osastojen loppusummat sekä menojen ja tulojen lisäykset (+) ja vähennykset (—) v:een 1956 verrattuna käyvät ilmi seuraavasta yhdistelmästä:

Menot

Varsinaiset menot

	Mk		Mk
1. Yleinen kunnallishallinto	2 586 262 041	+	607 920 648
2. Oikeus- ja järjestystoimi	747 259 813	+	132 514 689
3. Palotoimi	288 984 985	+	64 869 975
4. Terveystenhoito	414 784 241	+	57 347 354
5. Sairaanhoido	3 233 162 447	+	665 573 384
6. Huoltotoimi	1 692 490 595	+	170 251 268
7. Lastensuojelu	584 262 766	+	111 884 990
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	1 096 897 519	+	359 640 469
9. Opetustoimi	3 007 251 821	+	506 535 704
10. Sivistystoimi	358 921 289	+	78 352 753
11. Kiinteistöt	1 284 166 710	+	196 499 235
12. Yleiset työt	2 105 153 290	+	393 514 487
13. Liikennelaitos	652 644 590	+	192 288 960
14. Satamat	1 481 334 778	+	179 947 990
15. Teurastamo	160 670 070	+	17 531 440
16. Elintarvikekeskus	268 414 220	+	56 708 515
17. Teollisuuslaitokset	68 680 439	+	6 839 554
18. Puutavara- ja polttoainetoimisto	—	—	—
19. Korot ja lainakustannukset	391 610 445	—	2 974 317
20. Poistot ja palautukset	808 000 000	+	101 000 000
Yhteensä	21 230 952 059	+	3 899 221 415

Pääomamenot

21. Tuloa tuottavat pääomamenot	6 345 612 000	+	538 129 200
22. Tuloa tuottamattomat pääomamenot	4 389 192 575	+	746 970 731
23. Velan kuoletus	563 128 522	—	50 331 577
Yhteensä	11 297 933 097	+	1 285 099 931
Kaikkiaan	32 528 885 156	+	5 184 321 346

Tulot

Varsinaiset tulot

1. Yleinen kunnallishallinto	121 022 800	+	4 280 000
2. Oikeus- ja järjestystoimi	17 324 824	+	1 500 000
3. Palotoimi	11 002 372	+	65 632
4. Terveystenhoito	89 072 960	—	3 613 682
5. Sairaanhoido	727 197 220	+	30 878 800
6. Huoltotoimi	473 713 659	+	50 504 000
7. Lastensuojelu	111 216 715	+	883 700
8. Erinäiset sosiaaliset tehtävät	115 961 722	+	10 174 685
9. Opetustoimi	740 661 917	+	69 180 069
10. Sivistystoimi	30 364 924	+	15 092 372
11. Kiinteistöt	1 356 514 258	+	155 245 093
12. Yleiset työt	700 319 023	+	158 116 360
13. Liikennelaitos	—	—	—
14. Satamat	1 756 296 000	+	281 400 000

	Mk		Mk
15. Teurastamo	169 977 200	+	16 705 000
16. Elintarvikekeskus	270 000 000	+	35 000 000
17. Teollisuuslaitokset	151 297 089	+	70 293 030
18. Puutavara- ja polttoainetoimisto	385 000	—	2 375 000
19. Korot ja osingot	2 501 821 600	+	428 798 089
20. Verot	18 721 209 748	+	3 735 379 614
Yhteensä	28 065 359 031	+	5 063 496 444

Pääomatulot

21. Kaupungin omaisuudesta saadut pääomatulot....	2 335 637 482	+	384 082 666
22. Lainavarat	925 600 000	—	557 400 000
Säästö.....	1 202 288 643		—
Yhteensä	4 463 526 125	+	384 082 666
Kaikkiaan	32 528 885 156	+	5 447 579 110

Ylimääräisen jäsenmaksun suorittaminen Suomen Kaupunkiliitolle. Kertomusvuoden aikana tapahtuneen yleisen hinta- ja palkkatason nousun johdosta oli Kaupunkiliitto ehdottanut vapaaehtoisen ylimääräisen jäsenmaksun suorittamista. Kaupunginvaltuusto päätti oikeuttaa kaupunginhallituksen ylittämään erinäisiin hallintomenoihin kuuluvaa ko. määrärahaa enintään 1 605 420 mk:lla ylimääräisen jäsenmaksun suorittamista varten Suomen Kaupunkiliitolle (29. 8. 667 §).

Talousarviokäsittelyn helpottamista koskeva aloite. Vt Öhman oli tehnyt aloitteen, missä ehdotettiin toimenpiteisiin ryhtymistä talousarviokäsittelyn saattamiseksi kaupunginvaltuuston jäsenille vähemmän rasittavaksi. Koska talousarviokeskustelut venyivät valtuustossa yleensä hyvin pitkiksi, oli ehdotettu, että ainoastaan ryhmien puheenjohtajat saisivat käyttää puheenvuoroja yleiskeskustelun aikana ja muut valtuutetut esittäisivät vain lyhyesti perusteltuja muutosehdotuksia yksityiskohtaisen käsittelyn aikana. Toisen vaihtoehdon mukaisesti olisi talousarviokäsittely jaettava kahden päivän osalle, siten että yleiskeskustelu suoritettaisiin ensimmäisenä päivänä ja toinen päivä varattaisiin yksityiskohtaista käsittelyä varten. Aloitteen tekijän mielestä ei kumpikaan ehdotus tulisi johtamaan tyydyttävään tulokseen, sillä ensimmäinen vaihtoehto tulisi todennäköisesti johtamaan hyvin venytettyyn yksityiskohtaiseen käsittelyyn ja toisen ehdotuksen toteuttaminen taas siihen, että yleiskeskustelun aikana käytettyjä puheenvuoroja kuuntelisi entistä pienempi määrä valtuutettuja, joten esitettyjen muutosehdotusten pitkävetisten perustelujen esittämisen estäminen muodostuisi puheenjohtajalle ylivoimaiseksi. Näiden vaihtoehtojen sijaan oli aloitteen tekijä esittänyt, että yleiskeskustelu tapahtuisi pääluokittain, että rahatoimenjohtaja esittelisi talousarvion, ja että joka valtuustoryhmästä ainoastaan yksi puhuja esittäisi teoreettisen lausunnon. Talousarvion käsittely olisi kuitenkin ulotettava kestäämään kaksi päivää. Kaupunginhallitus ei pitänyt suotavana talousarvion käsittelemistä kahtena päivänä niin että yleiskeskustelu suoritettaisiin ensimmäisenä ja yksityiskohtainen käsittely toisena päivänä, koska tämä todennäköisesti johtaisi aloitteentekijän esittämään tulokseen. Muutosehdotuksia koskevien puheenvuorojen rajoittamiseen nähden kaupunginhallitus oli ilmoittanut, ettei lainsäädännön perusteella ollut siihen mahdollisuutta, joten muutos olisi saatava aikaan vapaaehtoisesti. Kunkin valtuustoryhmän keskuudessa olisikin sen vuoksi kiinnitettävä vakavaa huomiota puheenvuorojen lyhentämiseen. V:n 1957 talousarviokäsittelyä varten oli kaupunginhallitus ilmoittanut varaavansa kaksi päivää, siten että kokous ensimmäisenä päivänä lopetettaisiin viimeistään klo 24 ja tarvittaessa jatkettaisiin seuraavana päivänä. Myöskin kaupunginvaltuuston muissa kokouksissa käytettäviä puheenvuoroja olisi kaupunginhallituksen mielestä syytä rajoittaa, joten kaupunginhallitus oli ehdottanut, Tukholman esimerkkiä noudattaen, että kaupunginvaltuuston kokouksissa omaksuttaisiin kertomusvuoden aikana sellainen käytäntö, että kokouksen jatkuessa yli klo 24:n, puheenjohtajan olisi säännöllisesti esitettävä kaupunginvaltuuston päätettäväksi kokouksen keskeyttäminen. Keskeyttämisen vuoksi käsittelemättä jääneet asiat olisi siirrettävä viikon kuluttua pidettävään jatkokokoukseen. Kaupunginvaltuusto katsoi eo. riittäväksi selvitykseksi (21. 3. 286 §, ks. v:n 1955 kert: I osan s. 19).